

Ministru kabineta noteikumi Nr. 484

Rīgā 2016. gada 15. jūlijā (prot. Nr. 36 42. §)

Kārtība, kādā organizē un īsteno darba vidē balstītas mācības

*Izdoti saskaņā ar Profesionālās izglītības likuma
7. panta 15. punktu*

1. Noteikumi nosaka kārtību, kādā organizē un īsteno darba vidē balstītas mācības.

2. Izglītības iestāde organizē un īsteno darba vidē balstītas mācības izglītojamam, kurš pie komersanta, iestādē, biedrībā, nodibinājumā, pie fiziskas personas, kura reģistrēta kā saimnieciskās darbības veicēja, kā arī individuālā uzņēmumā, tai skaitā zemnieku vai zvejnieku saimniecībā, un pie citiem saimnieciskās darbības veicējiem (turpmāk – uzņēmums) īsteno individuālu darba vidē balstītu mācību plānu (turpmāk – individuālais plāns) atbilstoši licencētai profesionālās izglītības programmai, kuras apguves rezultātā iegūstama profesionālā kvalifikācija, izņemot ceturto un piekto profesionālās kvalifikācijas līmeni (turpmāk – izglītības programma).

3. Izglītojamais darba vidē balstītu mācību ietvaros apgūst izglītības programmas profesionālā satura teoriju un praksi izglītības iestādē un uzņēmumā atbilstoši individuālajam plānam, ievērojot darba vidē balstītai mācību profesionālās izglītības ieguves formai atbilstošas izglītības programmas īstenošanas plānu (turpmāk – īstenošanas plāns).

4. Šie noteikumi nav attiecināmi uz:

4.1. Iekšlietu ministrijas sistēmas izglītības iestādēm un Ugunsdrošības un civilās aizsardzības koledžas profesionālās izglītības programmām, kuras īsteno saskaņā ar komersanta pasūtījumu;

4.2. Aizsardzības ministrijas padotībā esošajām valsts profesionālās izglītības iestādēm un Nacionālo bruņoto spēku vienībām;

4.3. izglītības programmām veselības aprūpes jomā.

5. Nozaru ekspertu padome:

5.1. popularizē darba vidē balstītas mācības;

5.2. izplata informāciju par darba vidē balstītu mācību īstenošanas iespējām, apzinot darba vidē balstīto mācību īstenošanā ieinteresētos uzņēmumus;

5.3. apzina un sniedz uzņēmumiem nepieciešamo papildu informāciju;

- 5.4. izvērtē un apkopo informāciju par darba vidē balstītu mācību īstenošanā iesaistītajiem uzņēmumiem;
- 5.5. pēc pieprasījuma sniedz informāciju par šo noteikumu 5.4. apakšpunktā minētajiem uzņēmumiem;
- 5.6. konsultē un sniedz ieteikumus par darba vidē balstītu mācību īstenošanas jautājumiem;
- 5.7. izvērtē darba vidē balstītu mācību īstenošanas gaitu un sniedz priekšlikumus sistēmas pilnveidei;
- 5.8. izvērtē un sniedz izglītības iestādei atzinumu par uzņēmuma atbilstību īstenošanas plāna un individuālā plāna vai tā daļas izpildei, ievērojot profesionālās izglītības normatīvo regulējumu par nozaru ekspertu padomju darbību un to kompetenci profesionālās izglītības jomā;
- 5.9. ziņo Nacionālās trīspusējās sadarbības padomes Profesionālās izglītības un nodarbinātības trīspusējās sadarbības apakšpadomei par darba vidē balstītu mācību īstenošanas gaitu un iesaistītajiem uzņēmumiem.

6. Lai organizētu darba vidē balstītas mācības, izglītības iestādei papildus dokumentācijai, kas obligāta profesionālās izglītības iestāžu pedagoģiskā procesa un eksaminācijas centru profesionālās kvalifikācijas ieguves organizēšanai, ir nepieciešami šādi dokumenti (turpmāk – mācību dokumenti):

- 6.1. īstenošanas plāns, kurā noteikts darba vidē balstītu mācību ietvaros īstenotas izglītības programmas apjoms uzņēmumā:
  - 6.1.1. vismaz 25 procenti no kopējā izglītības programmas apjoma, neieskaitot kvalifikācijas praksi, izņemot šo noteikumu 6.1.2. apakšpunktā minētās programmas;
  - 6.1.2. vismaz 25 procenti no kopējā izglītības programmas apjoma arodizglītības un profesionālās vidējās izglītības programmās pēc pamatizglītības ieguves;
- 6.2. individuālais plāns, kas paredz veikt konkrētu īstenošanas plāna daļu;
- 6.3. mācību līgums par individuālā plāna īstenošanu (turpmāk – mācību līgums), kurā paredzēta kārtība, kādā veicami grozījumi līgumā un izbeidzama līguma darbība;
- 6.4. līgums par izglītojamā apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem individuālā plāna īstenošanas laikā;
- 6.5. līgums par izglītojamā civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu individuālā plāna īstenošanas laikā.

7. Izglītības iestāde, uzņēmuma pārstāvis un izglītojamais vai tā likumiskais pārstāvis, ja izglītojamais ir nepilngadīga persona, noslēdz mācību līgumu, ievērojot šo noteikumu 8.4. apakšpunktu. Mācību līgumu slēdz ne mazāk kā uz vienu semestri.

8. Izglītības iestāde:

- 8.1. sadarbībā ar uzņēmumu izstrādā un apstiprina katram izglītojamam individuālo plānu atbilstoši īstenošanas plānam, nosakot izglītības programmas profesionālā satura teorijas un prakses proporciju izglītības iestādē un uzņēmumā;
- 8.2. nodrošina vai akceptē izglītojamā izvēlētu uzņēmumu individuālā plāna īstenošanai, ievērojot šo noteikumu 8.1. un 8.3. apakšpunktu;
- 8.3. pamatojoties uz šo noteikumu 5.8. apakšpunktā minēto atzinumu, izvērtē un pieņem lēmumu par uzņēmuma atbilstību individuālā plāna īstenošanai;
- 8.4. nodrošina mācību līguma noslēgšanu pēc individuālā plāna apstiprināšanas;
- 8.5. iepazīstina izglītojamo ar individuālā plāna mērķiem, uzdevumiem un individuāla plāna saturu, kā arī ar individuālā plāna satura izpildes un izglītojamā mācību sasniegumu vērtēšanas pamatprincipiem, kā arī ar viņa tiesībām un pienākumiem individuālā plāna īstenošanas laikā;

8.6. ja nepieciešams, nodrošina izglītojamo ar transportu un dienesta viesnīcu individuālā plāna īstenošanas laikā un sedz ar to saistītos izdevumus;

8.7. nosaka par darba vidē balstītām mācībām atbildīgo personu, kas koordinē darba vidē balstīto mācību īstenošanu izglītības iestādē un uzņēmumā;

8.8. nodrošina metodisko atbalstu darba vidē balstītu mācību vadītājam uzņēmumā, kurš vada izglītojamā individuālā plāna īstenošanu;

8.9. nodrošina nodarbību uzskaites žurnāla aizpildīšanu, pamatojoties uz individuālā plāna saturu un ar uzņēmumu saskaņotu izglītojamā zināšanu, profesionālo iemaņu un prasmju novērtējumu individuālā plāna īstenošanas laikā;

8.10. ievērojot šo noteikumu 9.7. apakšpunktā minēto novērtējumu, veic izglītojamā zināšanu, profesionālo iemaņu un prasmju novērtēšanu, ievērojot profesionālās vidējās izglītības un arodizglītības vērtēšanas pamatprincipus un kārtību atbilstoši normatīvajam regulējumam par valsts profesionālās vidējās izglītības standartu un valsts arodizglītības standartu;

8.11. nodrošina izglītojamā apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem individuālā plāna īstenošanas laikā, par apdrošināšanas objektu nosakot izglītojamā dzīvību, veselību un fizisko stāvokli;

8.12. īsteno sadarbību ar nozaru ekspertu padomēm par attiecīgās nozares profesionālās izglītības īstenošanas kvalitātes, efektivitātes un atbilstības darba tirgus prasībām sekmēšanu darba vidē balstītās mācībās, ievērojot profesionālās izglītības normatīvajā regulējumā nozaru ekspertu padomēm noteikto kompetenci profesionālajā izglītībā, kā arī normatīvo regulējumu nozaru ekspertu padomju darbības jomā.

9. Uzņēmums, noslēdzot mācību līgumu:

9.1. norīko darba vidē balstītu mācību vadītāju uzņēmumā, ievērojot šo noteikumu 10. punktā minētās prasības;

9.2. mācību līguma noteiktajā termiņā un kārtībā nodrošina izglītojamā instruktāžu darba aizsardzības jautājumos un iepazīstina ar uzņēmuma darba kārtības noteikumiem;

9.3. nodrošina izglītojamam darba vidē balstītas mācības atbilstoši individuālajam plānam, ievērojot uzņēmuma iekšējās kārtības noteikumus, darba aizsardzības, ugunsdrošības un elektrodrošības prasības, kā arī sanitāri higiēniskās normas;

9.4. nodrošina izglītojamo individuālā plāna īstenošanas laikā ar individuāliem darba aizsardzības līdzekļiem atbilstoši normatīvajam regulējumam par darba aizsardzības prasībām, lietojot individuālos aizsardzības līdzekļus;

9.5. veic izglītojamā uzraudzību individuālā plāna īstenošanas laikā;

9.6. nosaka izglītojamo skaitu vienam darba vidē balstītu mācību vadītājam uzņēmumā;

9.7. iesniedz izglītības iestādē izglītojamā zināšanu, profesionālo iemaņu un prasmju novērtējumu par individuālā plāna apguvi mācību līgumā noteiktajā kārtībā un apjomā;

9.8. noslēdz ar izglītojamo vai tā likumisko pārstāvi, ja izglītojamais ir nepilngadīga persona, darba līgumu atbilstoši darba tiesisko attiecību normatīvajam regulējumam vai vienošanos par darba vidē balstītu mācību stipendijas piešķiršanu;

9.9. īsteno sadarbību ar nozaru ekspertu padomēm par attiecīgās nozares profesionālās izglītības īstenošanas kvalitātes, efektivitātes un atbilstības darba tirgus prasībām sekmēšanu darba vidē balstītās mācībās, ievērojot profesionālās izglītības normatīvajā regulējumā nozaru ekspertu padomēm noteikto kompetenci profesionālajā izglītībā, kā arī normatīvo regulējumu nozaru ekspertu padomju darbības jomā;

9.10. nodrošina izglītojamā civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu individuālā plāna īstenošanas laikā atbilstoši mācību līgumam.

10. Darba vidē balstītu mācību vadītājs uzņēmumā atbilst šādām prasībām:

10.1. personai ir Latvijas Amatniecības kameras piešķirta amata meistara kvalifikācija un attiecīgs meistara prakses sertifikāts vai personas pedagoģiskā kompetence, profesionālā izglītība nozarē un pieredze atbilst šādām prasībām:

10.1.1. personas pedagoģiskā kompetence atbilst vismaz vienai no šādām prasībām:

10.1.1.1. personai ir pedagoga profesionālā kvalifikācija;

10.1.1.2. personai ir pedagoģiskās zināšanas, kas iegūtas Ministru kabineta noteikumos par pedagogiem nepieciešamo izglītību un profesionālo kvalifikāciju un pedagogu profesionālās kompetences pilnveides kārtību minētajā pedagogu profesionālās kompetences pilnveides B programmā vismaz 72 stundu apjomā;

10.1.2. personas profesionālā izglītība nozarē vai pieredze atbilst vismaz vienai no šādām prasībām:

10.1.2.1. personai ir profesionālā izglītība nozarē;

10.1.2.2. personai ir vismaz triju gadu darba pieredze nozarē;

10.2. persona spēj nodrošināt izglītojamā individuālā plāna īstenošanu uzņēmumā un sagatavot šo noteikumu 9.7. apakšpunktā minēto izglītojamā novērtējumu;

10.3. persona atbilst Bērnu tiesību aizsardzības likuma 72. pantā noteiktajām prasībām (ja izglītojamais ir nepilngadīga persona).

11. Noslēdzot mācību līgumu un īstenojot individuālo plānu, izglītojamam ir šādi pienākumi:

11.1. iepazīties ar mācību dokumentiem;

11.2. iepazīties ar uzņēmuma darba kārtības, darba aizsardzības un citos uzņēmuma iekšējos normatīvajos dokumentos noteiktajām prasībām un ievērot tās;

11.3. izpildīt individuālajā plānā noteiktos uzdevumus un ievērot darba vidē balstītu mācību vadītāja uzņēmumā norādījumus.

12. Noslēdzot mācību līgumu un īstenojot individuālo plānu, izglītojamam ir šādas tiesības:

12.1. izvēlēties uzņēmumu, ievērojot šo noteikumu 8.2. apakšpunktā minēto;

12.2. izmantot transporta un dienesta viesnīcas pakalpojumus atbilstoši šo noteikumu 8.6. apakšpunktam;

12.3. saņemt individuālos drošības līdzekļus un speciālo darba apģērbu atbilstoši šo noteikumu 9.4. apakšpunktam;

12.4. saņemt obligāto apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem atbilstoši šo noteikumu 8.11. apakšpunktam un civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu atbilstoši šo noteikumu 9.10. apakšpunktam.

13. Šo noteikumu 10.1. apakšpunkts stājas spēkā 2017. gada 1. janvārī.

Ministru prezidents Māris Kučinskis

Izglītības un zinātnes ministrs Kārlis Šadurskis